

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové jako soud pro mládež jako soud odvolací rozhodl dne 18. října 2017 v senátě složeném z předsedy JUDr. Oldřicha Rejčka a soudců JUDr. Marcely Horváthové a JUDr. Jiřího Mádra ve věci návrhu Okresního státního zastupitelství v Náchodě na uložení opatření dítěti mladšímu patnácti let dle § 90 odst. 1 ZSM **nezl.** [REDACTED], nar. [REDACTED], trvale bytem nové [REDACTED], zastoupenému opatrovníkem [REDACTED], advokátem [REDACTED] sídlem [REDACTED], synovi matky [REDACTED], nar. [REDACTED], trvale bytem [REDACTED], a otce [REDACTED], nar. [REDACTED], bytem [REDACTED], za účasti města [REDACTED] jako orgánu sociálně právní ochrany dětí, o odvolání podaném Okresním státním zastupitelstvím v Náchodě proti usnesení Okresního soudu v Náchodě jako soudu pro mládež ze dne 18.4.2017, sp.zn. 3Rod 2/2017, takto:

- I) Usnesení soudu prvního stupně se mění tak, že se nezl. [REDACTED] podle § 93 odst. 1 písm. c) ZSM ukládá napomenutí s výstrahou.
- II) Opatrovníkovi [REDACTED] se přiznává náhrada nákladů řízení před odvolacím soudem v celkové výši 4.682,45 Kč.
- III) Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.
- IV) České republice se právo na náhradu nákladů odvolacího řízení nepřiznává.

Odůvodnění

Shora uvedeným usnesením Okresního soudu v Náchodě jako soudu pro mládež bylo rozhodnuto: ad I. podle § 93 odst. 10 zákona č. 218/2003 Sb. (ZSM) soud ve věci nezletilých [REDAKCE], nar. [REDAKCE], a [REDAKCE], nar. [REDAKCE], upustil od uložení opatření, opatrovníkovi nezletilých [REDAKCE] soud přiznal odměnu a náhradu nákladů ve výši 7.260 Kč, která bude proplacena po právní moci tohoto rozhodnutí na účet č. [REDAKCE], III. České republiky Okresnímu soudu v Náchodě se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává, IV. žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Proti tomuto rozhodnutí podalo včas odvolání Okresní státní zastupitelství v Náchodě. Odvolatel namítl, že Okresní státní zastupitelství v Náchodě nesdílí názor soudu, který samotné projednání věci shledal jako postačující a uložení opatření dohledu probačního úředníka považoval za nadbytečné vzhledem k tomu, že nezletilý je ve výchovném zařízení a bude na něho působeno odborníky. V době rozhodování soudu byl sice nezl. [REDAKCE] na základě předběžného opatření umístěn ve výchovném zařízení, ale o nařízení ústavní výchovy bylo rozhodnuto též den a dosud nepravomocně rozsudkem Okresního soudu v Náchodě, sp.zn. 0P 29/2004. Soud v řízení ve věci sp.zn. 3Rod 2/2017 rozhodl o uložení opatření za spáchání činu jinak trestného, tedy z jiného úhlu věci a podle jiných hledisek než v řízení o nařízení ústavní výchovy. Odvolatel namítl, že podmínky pro upuštění od uložení opatření podle § 93 odst. 10 ZSM nebyly splněny. Čin jinak trestný byl nezletilému prokázán, nejednalo se o bagatelní jednání a nezletilý neučinil ani žádné kroky vůči poškozenému, ani např. formou omluvy. Projevení lítosti nezletilým nad spácháním činu tak, jak učinil před soudem, se jeví jen jako formální. S přihlédnutím k těmto okolnostem a k celkovému nepříznivému hodnocení osoby nezletilého se pouhé projednání věci bez uložení opatření nezletilému jeví jako nedostačující. Odvolatel vyslovil nesouhlas s tím, že by dohled probačního úředníka doporučený probační a mediační službou byl pro nezletilého umístěného v ústavu nepřínosným a že by pouze výchovné zařízení zatěžoval povinností dopravovat nezletilého k probačnímu úředníkovi. Jak již bylo judikováno, každé z těchto výchovných opatření má jiné zaměření a jiný obsah. Pokud soud přesto dospěl k názoru, že výchovné působení na nezletilého bude dostatečně účinné působením výchovného zařízení, měl podle názoru okresního státního zastupitelství uložit nezletilému alespoň napomenutí s výstrahou dle § 93 odst. 1 ZSM. Odvolatel má též za to, že pokud soud již spojil ke společnému řízení věci všech tří nezletilých spolupodílejících se na spáchání této činnosti jinak trestné, mělo být rozhodnuto ohledně každého z nezletilých samostatným výrokem. Odvolatel závěrem navrhl, aby odvolací soud napadené usnesení zrušil a nově rozhodl tak, že se nezl. [REDAKCE] ukládá napomenutí s výstrahou.

Krajský soud v Hradci Králové jako soud pro mládež jako soud odvolací z podnětu podaného odvolání přezkoumal ve smyslu § 212 o.s.ř. v mezích, ve kterých se odvolatel přezkoumání rozhodnutí domáhal, shora uvedené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo. Poté dospěl k následujícím závěrům:

Podle § 90 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, v platném znění (ZSM) dítěti mladšímu než patnáct let, které se dopustilo činu jinak trestného, lze opatření uložit na návrh státního zastupitelství. Státní zastupitelství je povinno návrh podat bezodkladně poté, jakmile se dozví, že trestní stíhání je nepřipustné, protože jde o osobu, která není pro nedostatek věku trestně odpovědná. Podle § 93 odst. 1 ZSM dopustí-li se dítě mladší patnácti let činu jinak trestného, může mu soud pro mládež uložit, a to zpravidla na základě předchozího pedagogicko-psychologického vyšetření, tato opatření: a) výchovnou povinnost, b) výchovné omezení, c) napomenutí s výstrahou, d) zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče, d) dohled probačního úředníka, f) ochrannou výchovu, g) ochranné léčení. Podle § 93 odst. 3 ZSM ochranná výchova může být uložena též dítěti, které v době spáchání činu bylo mladší patnácti let, odůvodňuje-li to povaha spáchaného činu jinak trestného a je-li to nezbytně nutné k zajištění jeho řádné výchovy. Podle § 93 odst. 10 ZSM soud pro mládež může upustit od uložení opatření, postačuje-li k dosažení účelu zákona (§ 1 odst. 2) projednání činu dítěte státním zástupcem nebo před soudem pro mládež. Podle § 93 odst. 11 z.s.m. o uložení opatření soud pro mládež rozhoduje rozsudkem. O zamítnutí návrhu státního zástupce, o zastavení řízení, o upuštění od uložení opatření, o změně uloženého opatření a o zrušení uloženého opatření rozhoduje soud pro mládež usnesením.

Ze spisu vyplývá, že dne 8.3.2017 podalo Okresní státní zastupitelství v Náchodě Okresnímu soudu v Náchodě jako soudu pro mládež návrh na uložení opatření podle § 90 odst. 1 ZSM nezletilému [REDAKCE], a to dohledu probačního úředníka. V návrhu bylo uvedeno, že Policejní orgán Policie ČR Královéhradeckého kraje, Obvodního oddělení v [REDAKCE], usnesením z 27.1.2017, čj. KRPH-[REDAKCE]/TC-2016-[REDAKCE], podle § 159a odst. 2 trestního řádu s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. d) trestního řádu, tj. z důvodu, že nezletilý pro nedostatek věku není trestně odpovědný, odložil trestní věc nezletilého [REDAKCE], nar. [REDAKCE] pro čin jinak trestný neoprávněného zásahu do práva k domu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 1 trestního zákoníku, pro jednání spočívající v tom, že spolu s nezletilými [REDAKCE] a [REDAKCE] v blíže nezjištěné době v měsíci [REDAKCE] vnikli na pozemek, do zahradní kůlny a do prostoru neobydleného rodinného domu čp. [REDAKCE] v ul. [REDAKCE] v [REDAKCE], nastěhovali do místností domu nábytek ze zahradní kůlny, po blíže nezjištěnou dobu v domě několikrát setrvali a poškodili vybavení domu, čímž způsobili majiteli uvedené nemovitosti [REDAKCE], nar. [REDAKCE], škodu ve výši nejméně 2.822 Kč a rozlámali vývěsní ceduli, čímž způsobili společnosti REALITY EU s.r.o., IČ: 26002825, se sídlem Palackého 71, 547 01 Náchod, škodu ve výši nejméně 577 Kč. Usnesení o odložení věci nabylo právní moci dne 9.2.2017. Z opatřených důkazů vyplývá, že nezletilý si byl protiprávnosti svého jednání vědom, proto se jednalo o čin jinak trestný.

Ze zpráv k osobě nezletilého [REDAKCE] ze školy a z OSPOD bylo zjištěno, že nezletilý žije ve společné domácnosti se svou matkou, svým mladším bratrem a přítelem matky. S otcem není nezletilý po dobu 2 měsíců od doby, kdy mezi nimi došlo k rozeprá, v žádném kontaktu. Nezletilý dlouhodobě vykazuje známky rizikového chování jako je fyzické napadání, šikana, ničení školního majetku, zapálení keře, vulgární vyhrožování, odcizení peněz v rodině, požívání návykových látek. Až do současnosti byla využita řada opatření k nápravě chování nezletilého a rehabilitace rodinného systému. Poté se vždy chování nezletilého zlepšilo, ale jen na krátkou dobu. Od doby jeho 15. narozenin se jeho chování opět výrazně zhoršilo. Přestal respektovat autoritu obou svých rodičů. Matčin přístup k výchově byl dlouhodobě nedůsledný, nyní již rezignovala, nemá sílu vést s nezletilým spory, ani ho

např. donutit, aby ráno odešel do školy. Otec se do řešení výchovných problémů až doposud zapojil minimálně, přestože v září 2016 nesouhlasil s nařízením ústavní výchovy nad synem a sliboval, že se bude maximálně snažit regulovat nežádoucí chování syna. Nezletilý má i ve škole dlouhodobě závažné výchovné problémy a v letošním školním roce mu byla udělena důtka ředitele školy za svévolné opuštění školy v době vyučování a kouření v prostorách školy. Do 5.1.2017 měl 52 neomluvených hodin, což bylo projednáváno výchovnou komisí. Nezletilý má průměrný prospěch, ale nedbá na domácí přípravu a často zapomíná pomůcky. Snaží se pouze v některých předmětech. Neuznává mužskou autoritu. Vyhledává spíše společnost dívek, z chlapců má jen několik kamarádů, které často strhne ke svým záměrům. Často se předvádí a chová se nevhodně k mladším žákům. Z činnosti okresního státního zastupitelství v Náchodě je známo, že u tamního okresního soudu probíhá řízení o nařízení ústavní výchovy nad nezletilým.

V návrhu bylo konstatováno, že vzhledem k tomu, že se nezletilý dopustil činu jinak trestného, je nutno zvolit vhodné opatření, které bude působit dostatečně preventivně. Z dosavadního způsobu života a podle obsahu zpráv, z nichž bylo zjištěno, že chování nezletilého je celkově a dlouhodobě problémové, se jako vhodné opatření jeví uložení dohledu probačního úředníka podle § 93 odst. 1 písm. e) ZSM. Okresní státní zastupitelství v Náchodě se domáhalo vydání rozsudku, jimž by nezl. [redacted] bylo uloženo opatření – dohled probačního úředníka.

Okresní soud v Náchodě jako soud pro mládež podaný návrh okresního státního zastupitelství řádně projednal. V daném případě dospěl soud prvního stupně po provedení a vyhodnocení důkazů ke správnému závěru, že se nezl. [redacted] inkriminovaného jednání, a to činu jinak trestného – neoprávněného zásahu do práva k domu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 1 tr. zákoníku dopustil. Okresní soud jako soud pro mládež v rámci jednání vyslechl nezletilé [redacted], [redacted] a [redacted], kteří se k činu doznali; rovněž je stíhané jednání prokazováno důkazy založenými v policejním spise. Soud měl k dispozici též zprávy o chování nezletilých.

Odvolací soud doplnil dokazování přečtením aktuální zprávy orgánu sociálně právní ochrany dětí – Městského úřadu [redacted] o chování nezletilého [redacted]. Z této zprávy mj. vyplývá, že u nezletilého [redacted] byla rozsudkem Okresního soudu v Náchodě ze dne 18.4.2017, sp.zn. OP 29/2004 (PM 14.6.2017) nařízena ústavní výchova na dobu jednoho roku. Do doby ukončení povinné školní docházky byl umístěn v Dětském domově se školou, základní škole a školní jídelně v [redacted], kde u něho nebylo zaznamenáno vážnější porušení povinností vyplývajících z řádu zařízení. Nezletilý si plnil své povinnosti, domů jezdil celkem pravidelně a ani v domácím prostředí nebyly zaznamenány výchovné problémy. Od 1.9.2017 je nezletilý studentem Střední odborné školy a středního odborného učiliště v [redacted], obor [redacted]; z [redacted] byl přemístěn do Výchovného ústavu v [redacted], [redacted] kde se chová dle pravidel a neměl vážnější výchovné problémy. Občas se stává, že se ocitne na samém okraji „stanovených mantinelů“. Jednotlivé problematické situace jsou s ním řešeny, případně je přijato opatření. Nezletilý nedokáže v některých situacích ovládat své emoce a velmi vulgárně je potom ventiluje. Zvolený studijní obor mu nevyhovuje. Teoretickou část zvládá bez větších problémů, ale při praktické části výuky je hodnocen spíše negativně. Nezletilý byl seznámen s tím, že se to musí pokusit zvládnout, jinak by si mohl zvolit jiný studijní obor. V závěru zprávy bylo konstatováno, že ústavní výchova plní svůj účel. Nezletilý

funguje v režimu zařízení a doposud nebyly zaznamenány závažné výchovné problémy ze strany zařízení nebo rodičů.

Odvolací soud z uvedených důvodů ve shodě se soudem prvního stupně dospěl k závěru, že se nezl. [REDAKCE] inkriminovaného jednání skutečně dopustil. Pokud by byl trestně odpovědný, dopustil by se trestného činu (provinění) neoprávněného zásahu do práva k domu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 1 tr. zákoníku. Podle § 89 odst. 2 ZSM dopustí-li se dítě mladší patnácti let činu jinak trestného, učiní soud pro mládež opatření potřebná k jeho nápravě, která jsou uvedena v § 93 ZSM.

Soud prvního stupně upustil od uložení opatření s tím, že projednání věci před soudem postačí, že si nezletilý uvědomil nesprávnost svého jednání a že byl umístěn do výchovného ústavu, kde s ním pracují odborníci.

S argumentací soudu prvního stupně se odvolací soud zcela neztotožnil, byť s ohledem na současnou situaci a chování nezletilého ani on nepovažuje dohled probačního úředníka za vhodné opatření. Účelem tohoto dohledu je sledování a kontrola chování dítěte mladšího patnácti let zaměřená na zajištění ochrany společnosti a snížení možnosti opakování trestné činnosti. Dále jde i o odborné vedení a pomoc dítěti s cílem zajistit, aby v budoucnu vedlo řádný život. Těžiště probačního dohledu spočívá ve vztahu k dítěti mladšímu patnácti let zejména v péči o něj a v pomoci mu s jeho problémy, jež ve svém souhrnu podmiňovaly jeho selhání vyúsťující v páchání činů jinak trestných. V daném případě lze dovodit, že současné výchovné působení na nezletilého ve shora uvedeném výchovném ústavu je s dohledem probačního úředníka srovnatelné. Dohled probačního úředníka by byl nadbytečný a obtížně realizovatelný. Lze však souhlasit s námitkou podaného odvolání, že zákonná podmínka pro upuštění od uložení opatření vyjádřená v ust. § 93 odst. 10 ZSM, že k dosažení účelu zákona postačí projednání činu dítěte státním zástupcem nebo před soudem pro mládež, splněna nebyla. Samotné projednání věci před soudem pro mládež nebylo natolik účinné a důrazné, že by na nezletilého působilo tak silným vlivem, že by dalších opatření, jichž by bylo možné použít, již nebylo třeba. Příslušný výchovný efekt dle názoru odvolacího soudu může splnit uložení napomenutí s výstrahou.

Napadené rozhodnutí spočívalo na nesprávném právním posouzení věci. Soud prvního stupně měl rovněž rozhodnout ohledně každého nezletilého samostatným výrokem. Proto odvolací soud rozsudkem z podnětu podaného odvolání napadené rozhodnutí soudu prvního stupně změnil tak, že nezletilému [REDAKCE] podle § 93 odst. 1 písm. c) ZSM uložil napomenutí s výstrahou.

V ostatních výrocích rozhodnutí soudu prvního stupně nebylo shledáno pochybení. Proto v těchto výrocích zůstalo napadené rozhodnutí nezměněno.

Dále bylo odvolacím soudem rozhodnuto, že se v souladu s uplatněným nárokem, ustanovením § 95 odst. 1,2 ZSM a příslušnými ustanoveními advokátního tarifu opatrovníku [REDAKCE] přiznává náhrada nákladů řízení před odvolacím soudem v celkové výši 4.682,45 Kč (odměna za dva úkony – vyjádření k odvolání státního zastupitelství a ústní jednání před Krajským soudem v Hradci Králové po 1.200 Kč a 2x paušální náhrada po 300 Kč, celkem odměna za právní pomoc 3.000 Kč; cestovné a náhrada za promeškaný čas ve výši 869,80 Kč + 812,65 Kč 21% DPH). Současně bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení a České republice nebylo přiznáno právo na

pokračování

12Rodo 3/2017

náhradu nákladů odvolacího řízení, když žádné okolnosti, které by přiznání náhrady nákladů ve smyslu § 95 odst. 3 ZSM odůvodňovaly, zjištěny nebyly.

Poučení : Proti tomuto rozsudku není odvolání přípustné.

Dovolání k Nejvyššímu soudu ČR lze podat proti tomuto rozsudku za podmínek § 237 o.s.ř. do dvou měsíců od jeho doručení prostřednictvím soudu I. stupně.

Výsledek tohoto řízení může být uveřejněn ve veřejných sdělovacích prostředcích jen po právní moci rozhodnutí, kterým bylo řízení skončeno, a jen bez uvedení jména a příjmení dítěte, dalších účastníků řízení a jejich opatrovníků nebo jiných zástupců.

V Hradci Králové dne 18.10.2017

JUDr. Oldřich Rejfek, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:

■■■■■■■■■■